

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Officio Cvrati Ad Praxim, Præcipve Circa Repentina, & Generaliora

Possevino, Giovanni Battista Bernardino

Mogvntiæ, D.MC.X.

Cap. II. De Sacrificio. Pro his Sacrificiu[m] offerre.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42233

que debentur residenti, sed non que debentur officium, seu horas persolventi.

DE SACRIFICIO.

Caput Secundum.

An Curatus sacrificet pro populo.

I. **Q**ueritur. An Curatus teneatur sacrificare pro populo? *Resp.* Teneri de iure diuino. Cum præcepto diuino (ait Conc. Trid. sess. 23. c. p. de refor.) mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, &c.

Aduertendum tamen in aliquibus Curatis, esse etiam Collegiatam, & penes Curatum esse administrationem Sacramentorum, omnis vero celebrandi apud Capitulum, tunc cum Capitulum succedat in onere celebrandi, Curatus erit liber, & Capitulum tenebitur celebrare.

Quæ

2. *Queritur.* Quoties Curatus *Curatus*
 teneatur sacrificare? *Resp.* Sermo- *quoties*
 nem esse, quando de nulla obliga- *sacrifi-*
 tione per tabulas Ecclesiæ constat, *cet.*
 & dico in iure non esse determina-
 tum ex Nau. c. 25. nu. 134. Tamen
 Conc. Trid. sess. 23. c. 14. de reform.
 ait; Curet Episcopus, vt ii (loqui-
 tur de Sacerdotibus) saltem die-
 bus Dominicis & Festis sollempni-
 bus, si autem Curam animarum
 habuerint, tam frequenter, vt suo
 muneri satisfaciant, Missas cele-
 brent. Igitur tenebitur celebrare
 quoties necessarium fuerit populo,
 quod erit omnibus diebus Festis;
 quoties danda est benedictio nu-
 ptialis, quæ datur cum Missa; quo-
 ties est consuetudo sepeliendi mor-
 tuum cum Missa, & hoc sub mor-
 tali, quia deficit in re graui. *Non*
celebrare verò secundum consuetu-
dinem Curatorum eiusdem loci, non
credo obligare sub mortali, quia
 con-

consuetudo, quæ dependet à mera liberalitate, qualis est hæc, non obligat. *Rebellus de obligationibus p. 1. lib. 1. q. 5. num. 27. & omnes.*

Aliter ordinatio, aliter præceptum obligat. 3. *Sed ADVERTENDUM, An sit* Episcopi ordinatio, vel præceptum; quia præceptum obligabit, ordinatio verò non item sub mortali, imò si fuerit præceptum, una vel altera transgressio non efficiet mortale, quia cum obliget moraliter, non aliter, quàm est dictum, accipiendū est.

An Curatus applicet missam, & cui. 4. *Queritur, An Curatus, vel Capitulum, qui stant loco Curati, ut est dictū nu. 1. teneatur applicare missam populo quando de nulla obligatione ei constat? Resp.* Solum de iust. l. 9. q. 3. a. p. in medio dicere, eū teneri ad celebrandum quotidie, si redditus sint sufficientes ad ipsum alendum, sin ter, vel quater in hebdomada, pro qualitate reddituum ad iudiciū Episcopi. Tol. vero Inst. lib. 5. c. 5. ait sufficere, si celebret diebus

bus Dominicis, & Fectis, & aliquot
 etiam ex dieb⁹ aliis, & tunc secun-
 dum opinionem Doctorum tene-
 tur applicare populo Missam. Sed
 quia est aliud teneri ad dicendum
 Missam, vt eam audiant parochia-
 ni, aliud verò teneri ad offerendum
 pro ipsis, & ex vno aliud non infer-
 tur, melius est quod concludit
 Franciscus Suarez tomo 3. disput.
 86. sec. 1. Nullam in hoc certam re-
 gulam dari posse, sed consulendam
 esse consuetudinem, aut si de ea ni-
 hil certi constat, Episcopum debere
 in hoc certum aliquid statuere,
 quod si hoc non faciat, prudenti ar-
 bitrio parochi relinquendū. *Nun-
 quã tamen credo ad hoc obligatum
 sub mortali, cū nō constet de tali ob-
 ligatione, vel per tabulas Ecclesie,
 vel per præceptum Episcopi, quia in
 præiudiciũ tertij nō est inducēda ob-
 ligatio, nisi per claras probationes,
 quales*

quales non sunt hic, sed sint potius coniectura, licet rationabiles.

An Curatus possit facere celebrare per aliū. 5. *Queritur.* Quando Curatus tenetur celebrare, an possit facere celebrare per alium? *Resp.* Posse, quia nullibi contrarium prohibetur: intellige pro vna, aut altera vice, quia si hoc esset ad longum tempus, & ad otium, non credo excusaretur, iuxta dicta cap. i. num. 10. & 11.

Curatus raro celebrans, an excusatus.

6. An verò Curatus, qui per aliū facit celebrare quoties opus est, possit ipse celebrare solum quoties tenetur alius quilibet Sacerdos nō Curatus, nec aliqua obligatione adstrictus? *Resp.* Nau. c. 25. n. 88. & Azor 1. p. lib. 10. cap. 24. q. 1. vlt. quæres. Excusare à mortali eum, qui ter in anno celebrat, dum nulla alia obligatione tenetur, dummodo sit sine scandalo. At vix potest esse sine scandalo in Curato residente, quia si non resederit, videtur inesse minor causa scandali.

7. *Quæ-*

7. *Queritur.* An Curatus possit bis celebrare eodem die ingruente necessitate, etiam non sumpta purificatione, per casus recensitos à Summistis. Silu. missa 1. q. 7. Nau. c. 25. nu. 87. Sot. in 4. dist. 13. q. 2. a. 2. arg. 3. & aliis, & an hoc possit auctoritate propria, stante tali necessitate? *Resp.* Sotum ibi docere non esse in usu pluries eadem die celebrare, nisi in die Natalis Domini, & quando Curatus habet duas Ecclesias, in quibus vterque populus solet habere suam Missam. De Graff. 1. p. lib. 2. c. 40. num 3. tenet cum Soto, Azor item 1. p. Inst. lib. 10. c. 24. q. 8. & addit posse præterea bis celebrare, cum sepeliendus est mortuus, qui sine Missa non sepelitur, puta quia ita consuetudo; & præterea etiam in omnibus casibus recensitis à Summistis, vbi est raritas Sacerdotum, maximè si accedat Episcopi consilium. Credo dicentur

An Curatus bis celebret eodem die.

46 DE SACRIFICIO

dicendum? Tunc posse dici duas missas, quando ibi sit talis consuetudo: quòd si nulla sit consuetudo, non dicerem, nisi consulto Episcopo. Ratio est, quia ista sunt iurispositivi, & in illis consuetudo dat, & tollit iurisdictionem, & casus numerati à Summistis in desuetudinem abierunt.

Curatus 8. *Queritur* An Curatus teneatur
quantum manere ieiunus vsque ad horam
expectabit congruentem celebrandi: *Resp.* Sil.
pro dicenda Sacerdos nu. 2 Armil. ibi affirmare.
missa. Credo distinguendum. Debere
manere, cum est verisimile futurum calum, per quem debeat celebrare, puta quia quis agonizat, & in illo loco statim à morte, si sit hora competens, celebrare faciunt pro mortuo. Cum danda est benedictio nuptialis, quæ datur cum Missa. Cum communicandus sit infirmus, & non adsint particule, nisi consecrentur à parocho. Sed iste ultimus

rin
ge
pa
Ite
ad
sa,
in
par
Int
est
um
me
9.
mi
10.
lita
ne
nec
neb
Si
mi
at,
mo
G

rimus casus de raro potest contin-
gere, cum in Curatis communiter
particulæ cōteruentur pro viatico.
Item tenetur manere ieiunus vsque
ad horam ordinariam loci pro Mil-
sa, & hoc in diebus Festis, maximè
in villis, vbi necesse est expectare
paræcos suos venientes ad missam.
Intellige omnia, quando curatus
est solus in loco, & non habet ali-
um, per quem possit necessitati
moram facere satis.

9. *Quaritur.* An Curat⁹ possit sine
ministro celebrare? *Resp.* Azor i. p. l.

10. c. 29. q. 3. posse, cum grauis neces-
sitas premat, & citat gloss. commu-
ni consensu probatam. *Grauis autē*
necessitas credo erit, quando ipse te-
nebitur celebrare, ut est dictū nu. 2.

Si verò Curat⁹ sit in loco, vbi nullū
ministrū habeat, qui respondere sci-
at, & celebret absque necessitate, dū-
modo habeat, qui vrceolos ministret
& sit mas, non famina, poterit ipse
sibi

An cele-
bret sine
ministro,
& quando

sibi

48 DE SACRIFICIO

sibi respondere. Sil. miss. 1. q. 2. not.
 2. Sot. dist. 13. q. 2. a. 5. col. ante fi-
 nem. Azor cap. d. q. 2. & tam So-
 tus, quam Azor non admittunt fœ-
 minam, etiam in necessitate. Vide-
 tur autem, quod possit sibi responde-
 re, nam rub. Missalis recogniti à
 Clemente VIII. cap. 4. ritus seruan-
 di in Missa, habet, si minister, vel
 qui intersunt celebranti non respõ-
 deant ad Kyrie eleison, ipse solus no-
 uies dicit, & cum qua dicuntur de
 Kyrie eleison, possint etiam intelligi
 de Psalmo: Indica me Deus, &c. &
 de alijs, quia omnium eadem ratio,
 tutò videtur dicendum ut supra.
 Et si adsit qui sciat respondere, sed
 non valeat ministrare vrceolos pro-
 pter chiragram, vel aliud impedi-
 mentum, ipse Curatus poterit sibi
 ministrare. Deducitur ex Henrici
 lib. 9. c. 30. nu. 5. qui hoc concedit,
 quando cepta missa, puer qui mini-
 strabat discessit, puta ut quæreretur
 vinum,

vinum, vel aliud, & expectatus per aliquam moram rationabilem, non reuertitur; nam in utroque casu par est ratio sibi ministrandi, considerē tamen pro viribus ab hoc abstinere, & non condemnarē de peccato Curatū, qui ita, etiam sepe ageret, dum esset in loco, in quo non adesset aliquis, qui sciret respondere, nec aliunde posset haberi, quia rectē posset dici, istam necessitatē non habere legem. Et Suarez. tomo. 3. q. 83. disp. 38. sess. 2. in fin. in defectum ministri nescientis respondere docet. Sacerdotem posse præire dicendo, que veniunt respondenda, & ministrum sequi recitando verba Sacerdotis. Et si quis habeat ministrum, qui malè respondeat, puta multa in notabili parte omittat, vel corruptè proferat, celebret, & non curet, quia cum sit error iste frequens, maximè inter idiotas, hæcenus de illo dubitantem non vidi.

C

10. Que

*An inter-
rumpenda
missa, & re
assumen-
da.*

10. *Queritur*, an Curatus possit interrumpere missam? *Resp.* Missam posse interrumpi, & reassumatur, quando dicta Epistola aduenit Episcopus, vel Princeps, qui vult Missam. Azor. 1. p. lib. 10. cap. 32. q. 3. At Henriq. lib. 9. cap. 30. nu. 3. extendit etiam dicto Euangelio, & quando etiam aduenit multitudo iter faciens. Quanti verò faciant multitudinem, credo non esse scrupulosè opinandum. Pro decem ego reassumerem, cum nulla iniuria fiat Sacramento: & credo rutò posse reassumi ab offertorio citra. Ratio est, quia quæ præcedunt offertorium, non sunt de necessitate sacrificii, quod constat offertorio, consecratione, & consumptione. Et intra dictum locum poterit reassumi toties quoties adfuerit, vel superuenerit causa excusans, vt est dictum, quia stante dicta causa iusta, semper iustus

erit

CAPVT SECVNDVM. 51

erit effectus. Sed ad hoc necessa-
ria prudentia, & non reassumerem
vltra primam vicem, nisi causa su-
perueniens esset maior prima, aliàs
vix cessaret scandalum, aut ad mi-
nus admiratio, & ab vtroque pro
viribus cauendum.

12. *Queritur.* An interrumpen-
da vnquam Missa, & discedendum
ab Altari, puta, pro confessione
morientis, vel pro baptizando pu-
ero moriente? *Resp.* Tentanda pri-
us omnia ne discedatur ab Altari.
Si Sacerdos est ante canonem, po-
test discedere. rub. Miss. de defecti-
bus in ministerio occurrentibus.
Si est post canonem non debet in-
terrompere. Azor 1. par. lib. 10. c. 32.
q. 1. qui vocat hanc opinionē com-
munē. Tol. verò Inst. l. 2. c. 9. nu. 9.
concedit Missam posse interrumpi,
quādo verisimile est Sacerdotē oc-
cidēdum, si voluerit eam perficere,
puta hoste inuadente urbē, Ecclesia

*An inter-
rumpenda
Missa. &
discedendū
ab Altari.*

C 2 ruente,

ruente, & similibus. Consulerem tamen, Curatum, antequam discederet, admoneret populum de necessaria causa discessus, ne scandalizaretur, vel grauius admiraretur.

*Quid eges
Curatus,
quando
post cano-
nem inter-
rumpit
Missam.*

In isto tamen casu hostis, vel periculi, potest statim Sacerdos se communicare, relictis reliquis, & discedere. Quod si hoc non potest, poterit discedere, & ferre Sacramentum in corporali; Quod si nec hoc potest, discedat. Tolet. ibi. Sed & si fuerit aggressus, poterit se defendere, cum moderamine inculpatae tutelae, & si non excedendo dictum moderamen, occideret aggressorem, deberet Missam perficere, siue esset ante, siue post consecrationem.

*An possit
supersedere
in n. 26.*

13. *Queritur.* An Missa possit interrumpi supersedendo, & non discedendo ab Altari, verbi gratia, incipere eam hora competenti, & dicta

dicta Epistola expectare ad aliquas horas venientem, & cum venerit perficere eam? *Resp.* non posse, quia missa est dicenda continuata, & non potest interrumpi, nisi vt est dictum num. superiori. Qui verò supersederet ad breue tempus, non credo peccaret, ratione paruitatis actus.

14. *Queritur.* Quæ pœna sit in- *Pœna inter-*
 terrumpentis missam? *Resp.* Si an- *rumpentis*
 te offertorium interrumpitur vt re- *Missam.*
 assumatur, nullum peccatum, quia
 permissum. Si interrumpatur si-
 ne causa, peccatum esse mortale, &
 interrumpentem posse excommu-
 nicari. Idem si interrumpatur
 post canonem, sine causis excusan-
 tibus, vt est dictum num. 12. & ta-
 lis potest excommunicari, licet non
 sit excommunicatus, vt quidam
 volunt. Azor 1. p. lib. 10. cap. 32.
 q. 1. & 2. Sed Henriq. lib. 9. c. 26. nu.
 3. gl. Q. vult esse suspensum.

*An excom-
municatus
stans in Al-
tari confi-
teatur.*

15. *Queritur.* An Curatus, qui ad Altare recordatur se excommunicatum, vel in mortali, debeat vocare confessarium, cum eum habere possit, & confiteri, cum id sine infamia possit, ut in Missa cantata euenire potest? *Resp.* Silu. Euch. 2. q. 7. affirmare, De Graff. 1. p. lib. 1. c. 12. num. 8. dicit debere vocare confessarium, Henriq. autem lib. 8. cap. 46. num. 3. negat, quamuis commodè, & sine scandalo possit vocare. Ratio est, quia Concil. Trid. sess. 13. cap. 7. ait teneri ad confitendum huiusmodi, quam primum potest percepta communionem, & non distinguit, si possit, vel non possit tunc habere copiam confessarii. Cum qua contritione Curatus in mortali, & quoties celebret, vide cap. 5. nu. 35.

*An Missa
dicenda nō
dicto ma-
tutino.*

16. *Queritur.* An Curatus possit dicere Missam non dicto matutino? *Resp.* Cum virget causa posse, puta,

puta, quia pulsata campana, recordatur se non dixisse matutinum, cum magnus vir aduenit volens Missam, cum sepeliendus est mortuus, qui petit Missam, & cum ad-est omnis alia rationabilis causa, quæ reducitur ad necessitatem. Silu. miss. l. q. 6. not. 4. Azor instit. lib. 10. c. 28. q. 16. 1. p.

An hoc idem possit causa nulla urgente? *Resp.* Sotum dist. 13. q. 2. a. 2. in fine, & de iust. lib. 10. q. 5. a. 4. concl. 2. affirmare, alios verò negare, sed nec habent improbabilem opinionem Soti. Rubr. miss. Pii V. habet Missa dicatur saltem dicto matutino, At Missale recognitum à Clem. VIII. habet saltem matutino cum laudibus absoluto. *Cum tamen Curatus non sit suæ libertatis, & possit illi in mane sæpè cōtingere casus, pro quo debeat celebrare, & facere se expectare sit odiosum, si sapio, credo illum rectius*

acturum, si in sero procedenti, dixerit matutinum.

Rubrica missalis in sub mortali obseruanda. *An verò non obseruare rubricas Missalis sit peccatum, Azor 1. p. lib. 20. cap. 29. q. 6. ait ex rubricis non posse aliquid certi statuere: affert tamen duas opiniones; unam affirmantem esse mortalem, alteram negantem.*

Queritur. Qua hora ante diem possit Curatus dicere Missam pro communicando infirmo, vide cap. 8. nu. 28.

Curatus quantum dat celebranti pro ipso. 17. *Queritur.* An Curatus, qui facit per alium celebrare, teneatur dare stipem pro ratione reddituum beneficii? *Respondet* negatiuè Henricus lib. 9. cap. 22. sed sufficere si det secundum consuetudinem loci.

An Curat. det pitantias diminitas aliis 18. *Queritur.* An Curatus, qui habet multas pitantias distribuendas pro Missis, possit de illis diminitis, aliquid sibi retinere? *Resp.* Sotum

Solum de iust. lib. 9. q. 3. a. 1. Nau. cap. 25. num. 91. not. 24. concedere, dummodo iustum stipendium detur mercenario. Iustum autem tunc est, cum datur secundum consuetudinem loci. At ego consulerem abstinendum, quia habet nescio quid negotiationis, vel certe sordiditatis: excusarem tamen, si ita esset consuetudo scita, & tolerata, ut potest esse in aliquibus Ecclesiis, in quibus fit magnus concursus Millarum dicendarum, ut euenit ubi fiunt miracula, vel ubi, propter populi deuotionem, magnus est concursus.

19. *Quæritur.* An Curatus in sua Ecclesia admittat Sacerdotem ignotum ad celebrandum, sine literis commendatitiis sui Episcopi? *An admittendus ad celebrationem Sacerdos ignotus.*
Resp. Conc. Trid. sess. 23. cap. 16. de reform. dicere. Non admittantur ad celebrandum ignoti, sine literis sui Ordinarii. Sic posset

PRACTICARI. obseruare constitutiones proprii Episcopi, quæ si non adsunt, & tales admittuntur, possent admitti, maximè celebrantes ex deuotione; quia in istis vix quidquam mali posset inesse. Si verò celebrare volentes quærunt stipem, ego non admitterem, nisi de licentia Episcopi, vel Vicarii.

An particula consecranda sint offerenda.

20. *Queritur.* An quando consecrandæ sunt particulæ debeant ad offertorium cum Hostia offerri, an sufficiat eas consecrare, absque quò offerantur? *Resp.* Et dico vidisse offerri, & non offerri, & si vis esse offerendas, credo sufficere si sint in Altari tempore offertorii, cum animo eas consecrandi suo tempore.

Nota tamen propter difficultatem contingentem in collectione fragmentorum dum locantur super corporale, melius esse particulas

culas ponere in pyxide, etiam cum consecratis, & tempore consecrationis dirigere intentionem super non consecratos. Si tamen ita semper egeris, periculum est, ne antiqua fragmenta corrumpantur, dū numquam renouantur. Igitur potest fieri, vt est dictum rarò, & cum cautela, ne fragmenta inueterascant.

21. *Queritur.* Quomodo se habeat Curatus in denunciandis ex Altari? *Resp.* Denuncianda esse in duplici differentia. Quædam enim denunciatur absque alia licentia, seu iussione, & quædam non debet denunciare absq; Episcopi licentia.

*Curatus
qua de-
nunciat ex
Altari,*

Quæ denunciatur absque licentia, sunt item in duplici differentia. Quædam enim tenetur denunciare, vt dies Festos matrimonia celebranda, & dies ieiuniorum; *Et deficiendo in istis credo*

C 6 pecca-

60 DE SACRIFICIO

peccare mortaliter, quia deficit in re graui, que sub mortali populus tenetur scire. Alia denunciat sine iussione, sed non tenetur, vt res amissas, seu inuentas; Desideria pia particularium, puta quod quidam velit fabricare in Ecclesia, si populus adiuuet, & similia. In quibus bonum est parochum esse facilem, dummodo nimia denunciatio similium, non reddat officium contemptibile: Ideo prudens arbitratur; deficiendo verò citra damnum verisimile tertij, non peccabit plusquam venialiter, cum omnia sint de materia leui: si verò ex denunciatione omissa verisimile sit damnum graue sequuturum tertio (quòd de raro potest contingere) erit mortale, quod bonus & prudens arbitratur.

Quæ verò non denunciat absq; Episcopi licentia sunt. Citationes, & præcepta & similia iudici-

CAPVT SECVNDVM. 61

iudicialia, excommunicationes, & indulgentias etiam Papales. Ratio est, non quod similia manantia à Paparobur suum sortiantur à placito Episcopi, sed quod Episcopus examinet, an sint falsa, & quod talis sit usus universalis, alioquin multi deceptores pro voto multa agerent. Resignationes beneficiorum. Azor 2. p. lib. 7. cap. 24. q. 8. Quæstuarios etiam non commendat, qui verò sint quæstuarii, vide Silu. quæstuarii. Conc. Trid. sess. 21. cap. 9. de reform. hæc autem intellige cum hac limitatione, si quærunt pro suo particulari victu non potes eos prohibere, nec Episcopi vnquam eos prohibent; si verò quærunt pro Collegio, puta: *Per il tale Hospitale, Conuento, ò Chiesa*, Episcopi votum est necessarium, ex Conc. ibi: In hoc tamen observa constitutiones tui Episcopi, quia in quibusdam Episcopatibus admit-

admittuntur ad quæstum vtroque modo sine licentia. Et si non prohibueris, dum non habueris aliter in mandatis ab Episcopo, non peccabis. In vniuersum tamē alios medicantes est melius prohibere, quia occasione istorum fideles non ita veraciter miserentur indigentibus.

Silu. Quæstuarii, per totum. Si autem aliter habueris in mandatis, iussa exequere, & diligenter caue, quia sæpe videbis quosdam malè feriatos varia simulatione fideles decipere. Ex hoc genere sunt, qui quærunt pro locis ignotis, pro locis valdè remotis, ad quæ non est credibile oblata deferri; *Ballarini, Schiani fuggiti di galera, Gendei battezzati, Heretici conuertiti, &* alii variis nominibus nuncupati, qui quærunt pro redemptione suorum apud Turcas captiuorum. Vide eorum litteras cōmendatitias quæ si sint confectæ à multis annis, habeas.

beas illos suspectos, nam hodie vagabundi hoc modo negotiantur. Nunquam tamen prohibeas quin victum quærant. Et omnia dicta intelliguntur ita practicanda vbi non adest Episcopus, nec Vicarius, vt in oppidis, quia in Ciuitatibus relinquenda est cura Episcopo. Eodem modo prohibeas, qui mendicando ferunt aliquas imagines deosculadas, sed & observa constitutiones tui Episcopi. In aliquibus Episcopatibus inuentur Curati huiusmodi ab istis auferre. An idem agendum sit cum regularibus ex quatuor ordinibus mendicantibus, & aliis eorum priuilegio gaudentibus, cum pro religione quærant, Consule Episcopum, & iussa exequere, si nihil habes contra, bene permittis, dummodo verè sint regulares, non vagabundi.

22. *Quæres fortè, An sit peccatū detegere*

An dete-
ctio Vitii
Vagabūdi
licita.

detegere occultum vitium vaga-
bundi, verbi gratia, vagatur quis
verè otiosus, an sit peccatum de-
tegere istius simulationem, qua se
pauperem fingit? Respond. Sot. de
Iust. lib. 5. q. 10. art. 2. in medio, &
Lessius de iustitia, lib. 2. cap. 11. dub.
10. not. 63. dicere, quando simulatio
est sine damno tertii non posse sine
peccato occultum vitiū talis ape-
rire. Videtur dicendum, si simula-
tio sit sine damno tertii, puta, quia
iste querens verè pauper est, & ne-
quit, nisi ficta paupertate vivere,
malum esse eius simulationem ape-
rire. Si verò iste querēs, est quidem
pauper, sed potest suo labore vivere,
at otio illo torpescit, credo tunc pos-
se detegi. Ratio est, quia isti sunt in
causa, ut fideles postea non misere-
antur verè indigentibus, & ita eos
damnificant. Deinde Concil. Trid.
sess. 23. cap. 7. de reform. matrim.
habet, Magistratus etiam secula-
res her-

CAPVT SECVNDVM. 65

res hortatur (loquitur de Concilio)
vt eos (id est, vagabundos, quales
sunt dicti) seuerè coerceant, &
Conc. non tam strictè ista hortare-
tur, si essent tolerabilia. Præterea
isti sunt pessimi Christiani, blasphemis,
ludo, & peioribus pleni, & si
diceres inter eos inueniri aliquos,
qui sapiant heresim, fortè non erra-
res, nam & vidi in quadragesima
non carentes cibo edere carnes. Ad
hæc sæpè ita fingunt extremam ne-
cessitatem, vt eos videntes non le-
uiter credant obligari ad eos suc-
currendos, & alii multum versan-
tur in ancipiti, luctante, & relu-
ctante conscientia, quod non raro
vidi, quod certè non est leue da-
mnum tertii.

23. Nota. In omni denunciatio-
ne quæ facienda est iussu Episcopi,
habendam esse facultatem in scri-
ptis, & reponendam ad verifican-
das de-

Denunciatio si iubeatur fit per

Scripturæ.

das denunciationis commissio-
nes si vnquam opus fuerit.

*An Curatus
obediatur
sub mortali.*

24. *Queritur.* An quãdo Episcopus
iubet aliqua denũciare, Curatus
teneatur obedire sub mortali? *Resp.*
Teneri, cum res sint seriæ, & in du-
bio Curatus debet iudicare eas se-
rias, & obedire. Sil. obedientia. q. 7.

*Mundicia
rerum sa-
crarum.*

25. *Queritur.* Quamundicia Cu-
ratus cum vestibus, & instrumen-
tis sacris sacrificabit? *Resp.* Nul-
lam mundiciam in seruitio Dei,
esse, respectu Maiestatis illius, suf-
ficientem, à peccato tamen excusa-
bit ea, qua per Episcopum fuerit
approbata, & non est ultra scrupu-
lis vacandum, quia non est credi-
bile Episcopum in hoc deficere. Si
nihil decernat ea mundicia est suf-
ficiens, qua boni vtuntur. Certè
vituperabile est habere camisum
sordidiorem indusio sordido, cor-
porale sordidius sudario immundo,
mappas Altaris propria tobalia.

At quia

CAPVT SECVNDVM. 67

At quia saepe contingit ob pauper-
tatem Ecclesie carentis corporali-
bus, ipsa corporalia usu nigrescere
ex frictione patene, dum fragmen-
ta colligantur.

26. Dum igitur nequis munda
habere, accipe scissuras illas, que
superfunt ex hostiis aptatis, & illis
frica nigredine illa, & auferetur.
Sed validi^o operabitur interior pars
mollis panis ordinarii. Porro si scru-
pulis urgeris, ante frictione, poteris
super sacrariu excutere corporale,
ut si forte insint fragmēta, delidant
in illo loco mūdo. Sed nec hoc ne-
cessariū credo, sicuti nec in sacrariū
reponere micas illas, que ex frictio-
ne nigredinis illi^o superfuerūt. Pode-
ris & uti corporali nunc ex una,
nunc ex altera parte inuerso, ut
mundum habeas, nec itē scrupulis
sedendum, nec pro versione fra-
gmenta, si que insint, decidāt, quia
credo merum scrupulum, nam &
quando

Corporale
quomodo
conserue-
tur mūdo.

io.
co-
tus
esp.
du-
se-
p. 7.
Cu-
ren-
tul-
Dei,
sus-
usa-
erit
pa-
edi-
Si
sus-
erte
sum
cor-
ndo,
dia.
uia

quando lauantur, si fragmenta in-
sint, decidunt, & tamen nullus di-
cit excutienda prius corporalia in
loco mundo.

*Calix quo
modo mō-
detur.*

27. Potest etiam euenire, ut ca-
lix continuo usu exterius sorde-
scat, poterit & ita sordes abluere,
Laua lixiuio calido, deinde aqua
pura iterum laua, pone ad solem,
ut exsiccetur, deinde panno lineo
albo asterge, & erit tanquam no-
uus. Et hoc sufficit semel in anno.

*Missas in-
solitas fu-
gias.*

28. Caueat Curatus, quando ve-
niūt Missae insolite ex petitione a-
licui⁹ dicēda. Sputa, quia sunt Mis-
se, vel de Sancto ignoto, vel ad
rem, qua superstitionem sapiat, ut
contigit mihi semel, petiit enim
quidam certas Missas, vnā pro
omnibus in aquis submersis, aliam
pro omnibus necatis, aliam pro
stultis, & alias quasdam similes:
tunc Curatus interroget, & vide-
bit ad superstitionem tendere, sicut
accidit

CAPVT SECVNDVM. 69

accidit mihi, cum enim nouitas
rei me afficeret & interrogassem ad
quid cuperet tales Missas, respon-
dit petens ne filius meus, qui est in
carcere, habeat torturam, de qua
dubitabat, & ita caruit Missis. Et
tu fac similiter.

29. Caueat etiam Curatus ne
benedicat vestes sacras, nec deci-
piatur, eo quod in Missalibus eorū
benedictio reperitur. Imò nec
hanc facultatem potest dare Epi-
scopus simplici Sacerdoti: ita mihi
respondit Congregatio Rituum, sub
Illustrissimo Cardinali de Arago-
nia, Anno 1600. Et si reficiende es-
sent, caueat ne destruat ita, quod
primam formam mutant, ita ut
dum sunt destructe sint in tali for-
ma, quod eis uti non posset in
Missa, nam tunc benedictionem a-
mittunt, ita multi Doctores.

30. An vero possit Curatus, qui
habet planetam nouam, & non po-
test

Non bene-
dicat ve-
stes sacras.

Notanda

test

est curare benedici, quia longè distat Episcopus, supponere nouam non benedictam veteri benedictæ, vel etiam eam illi insuere, & tunc postquam celebrauerit cum utraque, denuo nouam à veteri separare, & uti noua tamquam benedicta? Resp. Me vidisse ita actum, sed qua ratione nescio, hoc unum scio, hætenus non inuenisse similia usu benedici, & ideo affirmare Curatum non posse agere, ut dicitur, credo tutum.

An ead ad Altare cū baculo. 31. *Queritur.* An Curatus valde debilis possit sacris vestibus indutus, ire cum baculo ad Altare pro celebratione, cum aliter illò nequeat ire. Resp. Tol. Inst. lib. 1. cap. 58. num. 2. Sacerdotem, sine baculo non valentem ambulare, esse irregularem, durante dicta impossibilitate, ideo non debere sic ad Altare accedere: si verò sit quidem debilis, sed egre sine baculo possit Altari

CAPVT SECVNDVM. 71

tari accedere, non esse irregularis.
At omnia incommoda superantur,
si Curatus se ad Altare sacris ve-
stibus induat, & non refert quo-
modocunque ad Altare accesserit,
dummodo dum est ibi, sine baculo
possit officio suo fungi.

32. Occasione dictorum memine-
rit Curatus abstinere à portatio- *Indecentia*
ne baculi in publicis processioni- *in gestu e-*
bus, à portatione pileoli linei in *viset.*
Ecclesia, dum sacras vestes induit,
dum eisdem indutus in publicis
procedit ad iunctione brachio-
rum & ab omni alio simi-
li indecenti gestu.

DE